

**УТВЪРДИЛ: (п)
РУМЕН РАДЕВ
МИНИСТЪР НА ЕНЕРГЕТИКАТА**

**ГОДИШЕН ДОКЛАД
за дейността на Министерство на енергетиката
през 2023 г.**

Февруари, 2024 г.

Настоящият доклад е изготвен на основание чл. 63 от Закона за администрацията и отчита изпълнението на поставените стратегически цели и приоритети от програмата на Министерския съвет (МС). Докладът съдържа информация за дейностите през 2023 г., представени съобразно функциите на нормативно установените административни структури на Министерство на енергетиката.

Организацията, дейността и функциите на служителите на Министерството на енергетиката и на неговите организационни структури и административни звена се определят от Устройствения правилник на Министерството на енергетиката (МЕ). Дейността на МЕ е подчинена на целите и задачите, поставени в стратегическите документи на национално ниво, сред които:

- Национален план за възстановяване и устойчивост на Република България, компонент 4: "Нисковъглеродна икономика";
- Средносрочна бюджетна прогноза;
- Интегриран план в областта на енергетиката и климата на Република България 2021-2030 г.;
- Годишна програма за участието на Република България в процеса на вземане на решения на Европейския съюз (ЕС), част „Енергетика“;
- Национална програма за развитие на България 2030;
- Регламент за изпълнението на Финансовия механизъм на ЕИП 2014–2021 г.;
- Споразумение за изпълнение на Програма "Възобновяема енергия, енергийна ефективност, енергийна сигурност".

Поставените стратегически цели са следните:

СТРАТЕГИЧЕСКА ЦЕЛ 1 Създаване на условия за сигурна, ефективна и екологосъобразна енергетика

ЕЖЕГОДНА ЦЕЛ 1.1 Ефективна защита на националните интереси в процеса на развитие на енергийната политика и законодателството на ЕС.

В изпълнение на така заложената цел, от страна на МЕ, е взето активно участие в процеса на вземане на решения в ЕС, както и в дейностите за изпълнението на задълженията, произтичащи от членството в ЕС, като индикаторът е изпълнен в пълна степен, в това число 6 броя позиции за заседания на Съвета на ЕС в част "Енергетика", над 15 броя информации и указания за подготвителните органи на Съвета на ЕС.

ЕЖЕГОДНА ЦЕЛ 1.2 Навременно изпълнение на ангажиментите в областта на енергетиката, произтичащи от членството в ЕС.

За постигане на целта, през 2023 г. е организирана координацията на мерки за изпълнение на задължения, произтичащи от членството на страната в ЕС, в това число дейността на Работна група 14 „Енергетика“, с водещо ведомство МЕ, съгласно ПМС № 85/2007 г. Взето е участие от страна на министерството, в ежемесечното отчитане на Плана за действие за 2023 г. с мерките, произтичащи от членството на Република България в ЕС, част "Енергетика", нотифицирани са повече от 8 броя актове от българското законодателство, с които се приемат мерки на национално ниво. Индикаторът е изпълнен в пълна степен.

ЕЖЕГОДНА ЦЕЛ 1.3 Изграждане на партньорства в национален, регионален и общоевропейски план за укрепване на стабилността и на енергийната сигурност.

През 2023 г. МЕ е взело активно участие в проведените международни енергийни форуми. В резултат, на което са сключени четири меморандума за разбирателство, два от които с Министерството на околната среда и енергетиката на Република Гърция и един с Министерство на енергетиката на Украйна. Сключен е и меморандум за насърчаване на сътрудничеството между операторите на газопреносните системи с Румъния, Унгария, Словакия и SOCAR (Азербайджан)- Индикаторът е преизпълнен.

ЕЖЕГОДНА ЦЕЛ 1.4 Осигуряване на ефективно функциониране и управление на търговските дружества, в които министърът на енергетиката упражнява правата на собственост в капитала.

По отношение на изпълнението на целта са приети годишните финансови отчети за 2022 г. на 2 дружества – „БЕХ“ ЕАД и „Минпроект“ ЕАД, изготвени са анализи на финансовото състояние на 9 дружества от системата на МЕ, изготвени са доклади за всяко тримесечие за възнагражденията на органите за управление и контрол. Извършени са анализи и са изготвени становища по представената Бизнес програма от „БЕХ“ ЕАД за периода 2023-2027 г. и нейната актуализация.

С решение на министъра на енергетиката по Протокол № Е-РД-21-31/30.10.2023 г. "Минпроект" ЕАД е прехвърлен към „БЕХ“ ЕАД. На база постъпили предложения от дружествата са издадени 35 протоколни решения на министъра, в качеството му на едноличен собственик на капитала на „БЕХ“ ЕАД и „Минпроект“ ЕАД, като е подготвена цялостната документация във връзка с тях.

ЕЖЕГОДНА ЦЕЛ 1.5 Координиране на дейности и участие в разработването на стратегически документи.

В изпълнение на ежегодната цел от МЕ е изготвена актуализирана информация в частта на измерения "Декарбонизация" и "Енергийна ефективност". Интегрираният двугодишен доклад за напредъка в областта на енергетиката и климата за периода 2021-2022 г. е нотифициран пред Европейската комисия (ЕК). Докладването включва отчитане на изпълнението на политиките и мерките за цитирания период в областта на енергийната ефективност и енергията от възобновяеми източници.

В подкрепа на изпълнението на стратегическата цел „Създаване на условия за сигурна, ефективна и екологосъобразна енергетика“ са пилотните проекти за производството на зелен водород и биогаз С4.15, в рамките на Национален план за възстановяване и устойчивост (НПВУ). Пакетът от документи за обявяване на процедурата за производство на зелен водород и биогаз е в процес на разработване. Извършена е комуникация с Министерство на финансите във връзка с подписване на оперативното споразумение по инвестицията.

На следващо място и в изпълнение на заложените годишни цели, през 2023 г. МЕ обяви процедура BG-RRP-4.26 „Национална схема за подпомагане на домакинствата в областта на енергията от възобновяеми източници“ по Инвестиция С4.12 в рамките на НПВУ, с краен срок за подаване на предложения за изпълнение на инвестиция от страна на българските домакинства 10 ноември 2023 г. Подадени са 2 001 бр. предложения за изпълнение на инвестиция. Беше обявена открита процедура за възлагане на обществена поръчка с предмет: „Оценка на проектни предложения по процедура BG-RRP-4.026 „Национална схема за подпомагане на домакинствата в областта на енергията от възобновяеми източници“. В рамките на обявения краен срок, 04.12.2023 г., не са постъпили оферти.

През годината беше проведена и процедура за директно предоставяне на средства BG-RRP-4.025 „Подкрепа за енергийно ефективни системи за улично осветление“ (Покана 1) по инвестиция С.4.13 от ПВУ и бяха сключени 64 договора за финансиране.

ЕЖЕГОДНА ЦЕЛ 1.6 Разработване на нормативни актове, свързани с политиката по енергийна ефективност и възобновяеми енергийни източници с цел транспониране на Директива 2018/2001, както и изпълнение на Реформа 1, Реформа 4 „Механизъм за финансиране на проекти за енергийна ефективност и възобновяеми източници заедно със сметките за енергия“ и Реформа 6 „Стимулиране на производството на електроенергия от ВЕИ“ от компонент "Нисковъглеродна икономика" към НПВУ.

С цел транспониране на изискванията на Директива (ЕС) 2018/2001 и във връзка с изпълнение на Реформа 4, и за постигане на целите на Реформа 6, беше подготвен и приет Закон за изменение и допълнение на Закона за енергията от възобновяеми източници.

Предложените изменения са свързани и с осигуряване постигането на установената в Интегрирания план в областта на енергетиката и климата на Република България 2021-2030 г. национална цел за най-малко 27,09 на сто дял на енергията от

възобновяеми източници в брутното крайно потребление на енергия през 2030 г. и във връзка с определените в рамките на законодателната инициатива "Чиста енергия за всички европейци" принципи, въз основа на които държавите членки колективно трябва да осигурят постигането през 2030 г. на поне 32-процентен дял на енергията от ВИ в брутното крайно потребление на енергия в Европейския съюз.

В изпълнение на Реформа С4.R1 "Създаване на Национален фонд за декарбонизация" с подкрепата ГД "Реформи" на ЕК и със сътрудничеството на Европейската инвестиционна банка, е изпълнен проект "Подкрепа за създаване на Национален декарбонизационен фонд (НДФ)". Завършен е първият ключов етап от създаването на НДФ. На 14.12.2023 г. Окончателният доклад е приет с Решение на МС и е изготвен проект на Закон за изменение и допълнение на закона за енергийната ефективност.

ЕЖЕГОДНА ЦЕЛ 1.7 Създаване на ефективно функциониращ енергиен сектор чрез реструктуриране и създаване на адекватни корпоративни структури в съответствие с изискванията на ЕС и добрите практики.

За изпълнение на заложената цел са изготвени 6 броя протоколни решения за две дружества в процедура по ликвидация за удължаване срока на ликвидация, приемане на годишните финансови отчети и доклади за дейността за 2022 г. Изготвени са анализи на годишните финансови отчети на две дружества в процедура по ликвидация и становища за приемане/неприемане на отчетите, доклади и протоколи за удължаване срока на ликвидация. Приета е оценка на активите в ликвидация, проведени са два търга за продажба на имущество и са приключени разпоредителни сделки с дванадесет имота. Изготвен е доклад за развитието на производството по несъстоятелност за три дружества. Прегледани са всички обявени покани за свикване на Общи събрания. Взето е участие в две Общи събрания на акционерите на "Лукойл Нефтохим Бургас" АД. Осъществен е мониторинг на обявените за вписване обстоятелства в ТРЮЛНЦ след проведените Общи събрания.

СТРАТЕГИЧЕСКА ЦЕЛ 2 Отговорно и безопасно управление на отработено гориво и радиоактивни отпадъци, за да се избегне прехвърлянето на неоправдана тежест на бъдещите поколения

ЕЖЕГОДНА ЦЕЛ 2.1 Ефективно и безопасно управление на количествата радиоактивни отпадъци в страната, и на процеса по извеждане от експлоатация на 1 до 4 блок на АЕЦ "Козлодуй".

В изпълнение на горепосочената цел са извършени 12 броя проверки, изготвени са 2 броя мониторингови отчети, демонтирано оборудване от 1 до 4 Блок на АЕЦ Козлодуй.

Разработен е и нов проект на актуализирана стратегия за управление на отработено ядрено гориво и радиоактивни отпадъци в България – национална програма в съответствие с Директива 2011/70/ЕВРАТОМ и извършена екологична ѝ оценка.

СТРАТЕГИЧЕСКА ЦЕЛ 3 Улесняване навременната реализация на Проектите от общ интерес на Европейския съюз чрез рационализиране, по-тясно координиране и ускоряване на процесите на издаване на разрешения и чрез повишаване на прозрачността и на участието на обществеността

ЕЖЕГОДНА ЦЕЛ 3.1 Улесняване навременната реализация на Проектите от общ интерес (ПОИ) на Европейския съюз, чрез рационализиране, по-тясно координиране и ускоряване на процесите на издаване на разрешения.

През 2023 г. е оказвано институционално съдействие на организаторите на ПОИ - енергийните дружества. Извършвани са проверки на годишните отчети, техническите и финансовите междинни и финални отчети и на изготвените сертификати. Изготвен е проект на актуализиран „Наръчник за процедурите в процеса на издаване на разрешения за проекти в списъка на Съюза“.

СТРАТЕГИЧЕСКА ЦЕЛ 4 Подпомагане работата на звената по Програмата за изпълнение на проектите по приоритетен сектор по чл. 2.1, пар. 1, б. (в) от Регламента за изпълнение на ФМ на ЕИП – околна среда, енергия, изменение на климата и нисковъглеродна икономика

ЕЖЕГОДНА ЦЕЛ 4.1 Приключване на оценка и договаряне по отворена процедура. Успешно приключване на проектите в договорените срокове по Програма "Възобновяема енергия, енергийна ефективност, енергийна сигурност".

В изпълнение на посочената цел е приключен процесът по оценка и договаряне по отворена процедура и е изготвен проект на Годишен доклад за 2023 г. Осъществяван е активен контакт и е осигурявана подкрепа в процеса по договаряне и мониторинг със звената от Екипа за управление на Програмата, с бенефициентите на проектите и с националното координационно звено.

СТРАТЕГИЧЕСКА ЦЕЛ 5 Повишаване на ефективното използване на подземните богатства, чрез въвеждане на ефективни технологии за осигуряване на рационалния им добив и оптималното им оползотворяване. Насърчаване повишаването на извличане на полезни компоненти и намаляване на загубите при добива и преработката. Насърчаване на комплексното оползотворяване на подземните богатства и на получените минни отпадъци при добива и преработката им

ЕЖЕГОДНА ЦЕЛ 5.1 Повишаване на минерално-суровинния баланс на страната и рационално използване на подземните богатства.

За изпълнение на целта са предприети следните действия: всички постъпили геоложки доклади са разгледани по утвърден от министъра график, разгледани са от Специализираната експертна комисия (СЕК) за разглеждане и приемане на внесените в Министерство на енергетиката геоложки доклади 24 бр. геоложки доклади, издадени са 2 броя удостоверения за геоложки/търговски открития на находища на подземни богатства, които съответстват на необходимите разпоредби на Закона за подземните богатства. Изпълнена е дейност, касаеща Националния геоложки фонд: предоставена геоложка информация в читалнята на НГФ на 135 бр. потребители, предоставени са геоложки доклади за ползване в читалнята на НГФ: 517 бр., изпълнена дейност, касаеща Националния геоложки фонд: предоставена геоложка информация в читалнята на НГФ на 135 бр. потребители и са предоставени геоложки доклади за ползване в читалнята на НГФ: 517 бр. Посредством така извършените дейности целта е изпълнена.

ЕЖЕГОДНА ЦЕЛ 5.2 Рационално използване на подземните богатства.

През 2023 г. са сключени 12 нови концесионни договора и 5 нови договора за търсене и проучване на подземни богатства. В края на 2023 г. са приети 3 протоколни решения на МС за предоставяне на нови разрешения. През посочения период също така са сключени и 12 допълнителни споразумения към договори за търсене и проучване, вкл. за удължаване на срока на договори. Сключени са и 20 допълнителни споразумения към концесионни договори, вкл. за удължаване на срока на предоставени концесии за добив.

СТРАТЕГИЧЕСКА ЦЕЛ 6 Устойчиво развитие на регионите, в които е съсредоточена минната индустрия, по време на експлоатацията на находищата и след това. Повишаване на прозрачността и информираността на гражданите и на гражданското общество по отношение на процесите на управление на подземните богатства. Усъвършенстване на политиките по опазване на околната среда и земните недра, опазване на съществуващите защитени зони, съхраняване на екологичната цялост на райони, в които има добивни дейности. Прилагане на технологии, водещи до намаляване на отрицателното въздействие върху околната среда и генерирането на отпадъци от минната индустрия. Превръщане на минните отпадъци в ресурси спад на генерираното количество минни отпадъци

ЕЖЕГОДНА ЦЕЛ 6.1 Изпълнение на задълженията на титулярите на разрешения за търсене и проучване или проучване и на концесионерите по сключените договори.

Извършени са 153 броя проверки на място за изпълнението на концесионните договори. Направени са 398 броя проверки по документи за изпълнението на концесионните договори. Извършени са 15 броя извънредни проверки по сигнали и 3 броя извънредни проверки по концесионни договори.

Министерство на енергетиката е съгласувало Цялостни и годишни проекти за добив. Актуализирани са 500 броя цялостни и годишни проекти за добив, цялостни и годишни проекти за рекултивация, цялостни и годишни проекти за рекултивация и ПУМО.

Съгласувани са 27 броя Цялостни и годишни проекти за търсене и проучване или за проучване и на цялостни и годишни проекти за рекултивация на нарушени терени при търсене и проучване или при проучване.

Извършен е контрол по изпълнение на 93 броя договори за търсене и проучване или за проучване чрез документални проверки. За изпълнение на целта е осъществен контрол по изпълнение на 2 броя договори за търсене и проучване или за проучване чрез проверки на място.

СТРАТЕГИЧЕСКА ЦЕЛ 7 Подобряване на функционирането на системите за вътрешен контрол в Министерството на енергетиката за постигане целите, чрез оценяване идентифицирането и управлението на рисковете в министерството, оценяване адекватността и ефективността на системите за финансово управление и контрол и даване на препоръки за подобряване

ЕЖЕГОДНА ЦЕЛ 7.1 Подобряване функционирането на системите за финансово управление и контрол, осигуряващи законосъобразно, ефективно, ефикасно и икономично управление на средствата, включително по програми и фондове на ЕС, чрез изпълнение на одитни ангажменти за даване на увереност или консултиране в Министерство на енергетиката, второстепенния разпоредител с бюджет към министъра на енергетиката и попадащите в обхвата търговски дружества.

В резултат на изпълнението на заложената цел, Вътрешен одит в МЕ е изпълнила 5 одитни ангажменти от Годишния план и 1 е в процес на изпълнение към 31.12.2023 г. Извън годишния план на са изпълнени 3 официални и 7 неофициални ангажменти за консултиране.

Сред ключовите области за подобрене и развитие могат да бъдат изброени следните: планирането, възлагането на обществени поръчки и изпълнението на сключените договори, изпълнението на програмния бюджет на МЕ и развитието на човешките ресурси. Следва да продължат усилията за укрепване административния капацитет на министерството, стимулиране и мотивиране на служителите. По отношение развитието на човешките ресурси, проведените обучения са допринесли за подобряване знанията и уменията на служителите, да развият своите компетенции, подходящи за задачите и отговорностите, които са им вменени. Предвид ниския процент на обучените, необходимо е този процес да се развива и разширява, и да обхваща все по-голяма част от персонала, с оглед посрещане на предизвикателствата на съвременните публични политики и постигане целите на министерството.

Всички препоръки от одитните ангажменти са приети от ръководството, като за изпълнението им са утвърдени Планове за действие.

Годишните доклади, изготвени и одобрени от министъра на енергетиката и одитния комитет, са представени на министъра на финансите в законоустановените срокове.